

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie
Mr. F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Datum
21 februari 2014

Uw kenmerk
447033

Contactpersoon
, ,

Onderwerp
Advies op het concept-wetsvoorstel herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen

Geachte heer Teeven,

Bij brief van 4 november 2013, met kenmerk 447033, heeft u de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) om advies gevraagd over het concept-wetsvoorstel herziening tenuitvoerlegging strafrechtelijke beslissingen. Dit advies is voorbereid door de leden van de vereniging en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR.

Strekking wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel beoogt, zoals blijkt uit de memorie van toelichting, de huidige wetgeving rondom de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen te herzien, vanwege de in het regeerakkoord 'Bruggen bouwen' geformuleerde ambitie van het kabinet om de strafrechtketen doelmatiger te laten functioneren en de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen te optimaliseren. De doelstellingen hierbij zijn het sneller starten van de tenuitvoerlegging, het daadwerkelijk tenuitvoerleggen van straffen en het goed informeren van alle relevante partners binnen en buiten de strafrechtketen.

Advisering

De NVvR onderschrijft de gedachte van concentratie en uniformering van de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen, die ten grondslag ligt aan het wetsontwerp en de voorgestelde structuur van de wettelijke bepalingen. De NVvR is, na bestudering van het wetsvoorstel van mening dat bij een juiste uitvoering het voorstel leidt tot een overzichtelijk, systematisch en helder opgebouwd Wetboek van Strafvordering. Nu zijn bepalingen soms immers verdeeld over het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) en het Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv), hetgeen de overzichtelijkheid van de wet niet ten goede komt. Het wetsvoorstel geeft de NVvR aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen.

Overgang bevoegdheden executietaken

Los van de formele overgang van taken vraagt de NVvR aandacht voor het volgende. Op dit moment kent elk parket een executie-officier van justitie of –advocaat-generaal. In gevallen waarin de onverkorte toepassing van opgelegde straffen/maatregelen of andere bijzonderheden rond een veroordeelde individuele aandacht vragen, kan dat lid van het openbaar ministerie worden benaderd door een raadsman of instantie, met het verzoek in een bijzonder geval te bezien wat verder nodig is in een breder (resocialisatie)kader. Centraal beleggen van de executietaken zonder dat op de parketten overzicht en kennis van zaken is rond executietaken (zoals straffen, maatregelen, beslag) leidt tot verlies van kwaliteit van de strafrechtstoepassing.

Betekening

Voorgesteld derde lid van artikel 27a Sv bepaalt dat aan elke verdachte wordt gevraagd naar zijn elektronisch adres, ten behoeve van de kennisgeving van gerechtelijke mededelingen. Deze elektronische betekening geldt als een betekening in persoon en is, gelet op pagina 50 en verder van de memorie van toelichting, met waarborgen omkleed. De NVvR ziet in deze betekeningmogelijkheid geen bezwaar.

Wel ziet de NVvR bezwaren in de voorgestelde mogelijkheid om in geval van een verdachte zonder GBA-adres of vaste woon- of verblijfplaats in Nederland, een betekening aan de raadsman of een huisgenoot als een betekening in persoon te beschouwen, zoals opgenomen in voorgesteld artikel 36e lid 2 onder a Sv. De NVvR is van mening dat de gevolgen van een betekening in persoon voor de rechtsgang, wanneer deze betekening is geschied aan de raadsman of de huisgenoot, niet voor risico van de verdachte kunnen komen.

Indien het wetsvoorstel ongewijzigd wordt aanvaard, zal een huisgenootbetekening ook bij verstek leiden tot een onherroepelijk vonnis na het verstrijken van de appeltermijn 14 dagen, te rekenen vanaf de uitspraakdatum. Dit gevolg is onwenselijk, en mogelijk zelfs in strijd met artikel 6 van het EVRM, aangezien in geval van een dergelijke wijze van betekening er geen enkele reële garantie is dat verdachte daadwerkelijk kennis heeft kunnen nemen van de dagvaarding of ander gerechtelijk stuk. Bij dit alles dient nadrukkelijk te worden betrokken dat doorkruising van het aanwezigheidsrecht in relatie tot het tot stand komen van onherroepelijke rechterlijke oordelen bij verstek zeer kritisch zal worden beoordeeld door het Europese Hof voor de rechten van de Mens.

De strafbedreiging van het voorgestelde artikel 187a Sr, die (in essentie) strafbaar stelt dat een huisgenoot of advocaat opzettelijk nalaat de gerechtelijke mededeling aan geadresseerde te doen toekomen, is niet afdoende en beschermt bovendien de verdachte in het geheel niet. Immers, een (eventuele) bestraffing van de (nader op te sporen en te horen) nalatige leidt er niet toe dat de verdachte alsnog in appel kan. De NVvR is van mening dat de memorie van toelichting op dit punt (pagina's 45 en 46) geen verduidelijking biedt.

Bovendien spreekt voorgesteld artikel 36h Sv er van dat een dergelijke huisgenoot zich zo *mogelijk* identificeert op de wijze als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht. Gelet op de verregaande consequenties voor een verdachte ligt het, naar de mening van de NVvR, voor de hand om betekening op deze wijze zeker achterwege te laten indien er geen identificatie mogelijk is van die "huisgenoot". Hetgeen op pagina 42 (onderaan) van de memorie van toelichting wordt overwogen over de 'gerichte instructie' aan degenen die gerechtelijke mededelingen uitreiken dat "niet wordt betekend aan anderen dan de geadresseerde als sprake is van een locatie waar bewoners kortstondig

verblijven of snel wisselen, of als er anderszins redenen zijn voor twijfel over de oprechtheid van de bereidverklaring de gerechtelijke mededeling door te geven”, is in dit licht bezien geen adequate oplossing, gelet op de hierboven al geschetste gevolgen voor de verdachte indien het gerechtelijk stuk niet wordt overhandigd of een en ander om een andere reden misloopt. Verder rijst bij dit alles de vraag hoe de rechter later kan vaststellen of (en dat) degene die de gerechtelijke mededeling heeft uitgereikt de situatie goed heeft ingeschat.

Voor wat betreft de betekening aan een raadsman is volgens de NVvR tot op zekere hoogte sprake van hetzelfde bezwaar als bij betekening aan een huisgenoot. Het feit dat het wellicht verdedigbaar is dat de omstandigheid dat een raadsman zijn cliënt niet kan bereiken aangemerkt wordt als een omstandigheid die voor rekening van de verdachte behoort te komen, doet aan dat bezwaar niet af. Overigens is de NVvR van mening dat vergelijking met de betekeningpraktijk in verschillende andere Europese landen niet zonder meer opgaat, omdat daar bij een dergelijke betekening in persoon geen sprake is van een onherroepelijk vonnis 14 dagen na een verstekuitspraak.

Met betrekking tot de voorgestelde mogelijkheid om betekening aan het adres van de werkgever van de verdachte mogelijk te maken, wanneer de verdachte geen GBA-adres of vaste woon- of verblijfplaats in Nederland heeft, is de NVvR van mening dat deze vorm van betekening raakt aan de privacy van de verdachte en daarom ongewenst is.

De NVvR adviseert de staatssecretaris aan de hiervoor genoemde bezwaren ter zake van de betekening aandacht te besteden en het wetsvoorstel aan te passen.

Taakstraffen

Voorgesteld artikel 6.3.1 geeft een vaste termijn voor de uitvoering van een taakstraf bij een strafbeschikking (binnen 9 maanden) en bij een vonnis (binnen 18 maanden). Indien de wettelijke periode wordt overschreden, dient in beginsel tenuitvoerlegging van de vervangende hechtenis plaats te vinden. Een snelle tenuitvoerlegging van een taakstraf betekent echter niet dat deze straf ook daadwerkelijk sneller wordt uitgevoerd. Indien een overschrijding van de voorgestelde termijn automatisch leidt tot een omzetting – ook in die gevallen waarbij de overschrijding verschoonbaar is- zullen vaker bezwaarschriften worden ingediend. Dit leidt dan weer tot extra zaken die aan de rechter moeten worden voorgelegd. De NVvR is van mening dat, om te voorkomen dat minder taakstraffen zullen worden afgerond vanwege de invoering van een vaste uitvoeringstermijn, goede afstemming in de uitvoeringspraktijk van belang is. Daarnaast is de NVvR van mening dat het aanbeveling verdient om het mogelijk te maken dat de uitvoeringstermijn éénmalig met zes of twaalf maanden kan worden verlengd.

Ter zake van de instelling van een vaste uitvoeringstermijn voor minderjarigen, vraagt de NVvR zich af of een termijn van zes maanden voor leerstraffen niet te kort is. Daarbij lijkt het niet rechtvaardig om vertraging binnen het leertraject die buiten de risicosfeer ligt van de veroordeelde minderjarige toch voor rekening van deze minderjarige te laten komen. De NVvR adviseert de staatssecretaris aan het voorgaande aandacht te besteden in de memorie van toelichting en het wetsvoorstel zo nodig aan te passen op dit punt.

Geldelijke straffen en maatregelen

De wettelijke verhoging bij niet tijdige betaling betreft nu 15 of 20 euro. In de memorie van toelichting is op pagina 77 het voorstel opgenomen om deze bedragen, vanwege een inflatie van 13 procent, te verhogen naar 30, respectievelijk 40 euro. De NVvR is van mening dat deze verhoging zeker voor de minimum inkomens zeer fors is en dat de in de memorie van toelichting gegeven redenen hiervoor een dergelijke verhoging niet rechtvaardigt. De NVvR adviseert de staatssecretaris dan ook de hoogte van de voorgestelde nieuwe bedragen bij niet tijdige betaling, ondanks de inflatie, te matigen.

Namens de Nederlandse Vereniging voor rechtspraak,
De Wetenschappelijke Commissie

M.E. de Meijer
voorzitter